

Напрям 6. Сучасні проблеми методики навчання української та зарубіжної літератури у закладах середньої освіти.

оцінюють негативні вчинки і поведінку. Побачивши, яку книжку читає дитина, можна сформулювати своє уявлення про неї в цілому, її літературні смаки, певні вподобання, погляди на ту ситуацію, яка відбувається у творі, зрозуміти її характер.

Список використаної літератури

1. Великий тлумачний словник сучасної мови.
URL:<https://slovnkyk.me/dict/vts/%D1%85%D0%B0%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B5%D1%80> (Дата звернення: 01.01.2022 р.)
2. Качак Т. Українська література для дітей та юнацтва: підручник. К.: ВЦ «Академія», 2018. 352 с.

Терпелюк Вікторія Олександрівна

здобувачка вищої освіти 3 року навчання за першим (бакалаврським) рівнем історико-філологічного факультету ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука», м. Рівне

Науковий керівник: к.пед.н., доц.. Овдійчук Л.М.

ОСОБЛИВОСТІ ВИВЧЕННЯ МОНОГРАФІЧНОЇ ТЕМИ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ІКТ (НА ПРИКЛАДІ ЖИТТЯ І ТВОРЧОСТІ ВАСИЛЯ СИМОНЕНКА)

Життя і творчість Василя Симоненка за програмою з української літератури здобувачі середньої освіти вивчають у 11 класі у контексті теми «Літературне шістдесятництво». Автори програми акцентують на новому етапі відродження української літератури на початку 60-х років, на «шістдесятництві» як культурологічному й соціальному явищі, на його зв'язку із дисидентським рухом. Ідейно-стильове розмаїття, тематична і формотворча новизна творчості «шістдесятників» представлена через постаті Дмитра Павличка, Василя Симоненка, Івана Драча, Миколи Вінграновського, Григорія Тютюнника. [5]

Напрям 6. Сучасні проблеми методики навчання української та зарубіжної літератури у закладах середньої освіти.

Життєвий шлях і поетичну спадщину Василя Симоненка досліджували Г. Білик, М. Ільницький, М. Рогожа, А.Ткаченко. Методичні аспекти вивчення цієї теми досліджував В. Пахаренко.

Вивчення життєпису митця з методичної точки зору розглядали відомі вчені, зокрема Н. Волошина, С. Жила, Ю. Ковбасенко, О. Куцевол, А. Лісовський. Л. Мацевко-Бекерська, Л. Мірошніченко, Л. Овдійчук, Є. Пасічник, Б. Степанишин, С. Пультер, Г. Токмань.

Інформаційно-комунікаційні технології нині широко упроваджують у навчальний процес закладів освіти. Використання ІКТ на уроках літератури у сучасних умовах змішаного навчання допомагає вчителю налагодити різні функції, зокрема, комунікативну, інтерактивну, організаційну, інформативну, контролюючу. Тому вивчення біографії і творчості українського письменника із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій нині актуальна.

Мета нашого дослідження – представити особливості вивчення монографічної теми «Життя і творчість Василя Симоненка» із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій.

Пропонуємо два уроки за цією темою. На першому уроці розглядаємо з учнями життєпис письменника та поезію, яка представляє громадянський вибір поета, який він зробив у 60-х роках минулого століття («Задивляюсь у твої зіниці...»). Другий урок варто присвятити поетичним творам, які зазначені в програмі та більше розкрити інтимну лірику поета.

Для реалізації мети уроку ми підготували мультимедійну презентацію з гіперпосиланнями, у якій викладено основну інформацію про письменника на слайдах та лінки на відео «Василь Симоненко «Що я можу сказати про себе?», на відеозаписи віршів поета і на репродукції картин «Пробудження» І.Марчука та «Блискавка» В.Зарецького.

Урок, на якому вивчається біографія, побудований таким чином, що акцент робимо не на датах, а на формуванні особистості письменника, зокрема на родоводі, характері, захопленнях, обдаруваннях, світогляді, оточенні. Усі ці чинники репрезентовано через уривки з першоджерел (спогадів, щоденникових записів, листів). На уроці упродовж перегляду МПП одинадцятикласники створюють ментальну карту «Василь Симоненко як особистість», записуючи ключові слова, словосполучення, короткі речення.

Напрям 6. Сучасні проблеми методики навчання української та зарубіжної літератури у закладах середньої освіти.

Роботу розпочнаємо з розгляду портрета письменника та із запитань учням: Яким перед вами постав Василь Симоненко з цих світлин?

Як би Ви могли охарактеризувати характер Симоненка, дивлячись на його портрет.

Наступний крок – читання спогадів про родовід, освіту і розгляд портретів матері, бабусі, дідуся.

Сім'я. Народився у бідній сільській родині: батько залишив дружину з маленьким сином і пішов із сім'ї. Весь життєвий тягар ліг на плечі матері, бабусі та дідуся.

Мати – Ганна Федорівна Щербань – працювала в Біївцях в колгоспі від початку його заснування. Мріяла стати вчителькою, але бажання так і не здійснилося.

Федір Трохимович – «сивий дід» – дуже опікувався онуком, самотужки освоївши грамоту, любив книжки, розповідав хлопчикові про минуле українського народу.

Запитання: Чи був щасливим Василько, зростаючи в оточенні бабусі та дідуся? Яке було ставлення Симоненка до батька?

Далі за цим же принципом поетапно розглядаємо кожен із чинників, який розкриває особистість Симоненка: його освіту, сферу діяльності, характер, кредо, а також додаємо емоційну розповідь вчителя про особисте життя і трагічну смерть.

Переходимо за лінком на ютуб і демонструємо одинадцятикласникам відео «Василь Симоненко «Що я можу сказати про себе?»»[1]

Запитання до бесіди:

- Що додало це коротке відео до інформації про Симоненка як особистість, яку ви почерпнули зі слайдів і розповідей про поета?
- Які риси характеру увиразнилися із почутого?
- Як ви охарактеризуєте голос та інтонацію поета: який сила, тембр, висота?
- Яке кредо поета?

Напрямок 6. Сучасні проблеми методики навчання української та зарубіжної літератури у закладах середньої освіти.

Наступний етап розгляду – це детальний аналіз поезії «Задивляюся у твої зіниці».

Учні слухають художнє читання поезії у виконанні вчителя (або підготовленого учня), потім – у записах відомих митців за гіперпокликаннями[4], читають вірш самостійно. Після обговорення емоційних вражень аналізуємо вірш, зокрема, за запитаннями:

- 1. Як ви вважаєте, який заклик прозвучав у поезії?
- 2. Схарактеризуйте образ України?
- 3. Які ключові образи в поезії?
- 4. Які епітети підкреслюють історичну долю України?
- 5. Яка роль метафор у поезії?
- 6. Чому автор використовує риторичні питання та оклики?
- 7. Над чим змушує замислитися В.Симоненко читача поезії «Задивляюся у твої зіниці?»
- 8. Розкрийте метафору перли в душу сію
- 9. Чи вдалося поету показати синівські почуття до своєї Батьківщини?
- 10. Віднайдіть рядок, в якому вказано ідею твору «Задивляюся у твої зіниці?»

Важливим моментом є обговорення музичних інтерпретацій цієї поезії, висловлювання власних вражень:

Який із музичних варіантів вірша сподобався більше? Чому?

Наступний етап уроку – розгляд та обговорення на репродукцій картин «Пробудження» І.Марчука[3] та «Блискавка» В.Зарецького.[2]

Підсумок проводимо у формі інтерактивної гри «Мікрофон» для створення колективного портрета поета. Запитання, адресоване одній частині класу: «Які риси визначають особистість Василя Симоненка?», другий – «Які риси визначають творчість Василя Симоненка?». Відповіді фіксуються на дошці(або на інтерактивній дошці). Після цього порівнюємо два «портрети» і

Напряма б. Сучасні проблеми методики навчання української та зарубіжної літератури у закладах середньої освіти.

виявляємо спільні риси: патріотизм, сміливість боротися за правду, волю, чесність.

Отже, використання ІКТ дало можливість повноцінно у культурологічному контексті опрацювати тему «Життя і творчість Василя Симоненка». Ми досягли мети, яку ставили перед собою: допомогли одинадцятикласникам пізнати В.Симоненка як яскраву особистість, як поета, що став легендою. Він виступив проти імперії зла, боровся і загинув як «вигяць української поезії». Творчість Василя Симоненка надзвичайно важлива тепер, у часи українсько-російської війни, адже спонукає до сміливої громадянської позиції кожного українця, а сучасних митців – до створення нових пісень на його вірші.

Список використаної літератури

1. Василь Симоненко «Що я можу сказати про себе?» URL: <https://www.youtube.com/watch?v=0Chru3ccqII>
2. Зарецький В. Блискавка. URL: <https://vseosvita.ua/user/id295286/blog/blyskavka-viktor-zaretskyi-85524.html>
3. Марчук І. Пробудження. URL: <http://surl.li/hbvbt>
4. Тарас Компаніченко та Святослав Силенко. Симоненко В. Задивляюсь у твої зіниці...» URL: https://www.youtube.com/watch?v=aQD_lgYhLZw
5. Українська література Програма для загальноосвітніх навчальних закладів/ 10–11 класи (рівень стандарту) URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv>